

HorSense
Paard als spiegel

Studiegids 2022/2023

Opleidingen

Workshops

Intervisie

Mara Los
Photography

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Over HorSense	3
HorSense als opleidingsinstituut	3
Ontwikkelen van een professionele houding	4
Competentiegericht	4
Ervaringsgericht	4
Reflecteren	4
Kwaliteit	5
Niveau van de opleidingen	5
Intakeprocedure	6
Didactische werkvormen, studieactiviteiten	6
Theorie	6
Praktijkervaring	6
Uitwisseling met mede-deelnemers	7
Het aanbod van opleidingen	7
1. Introductie opleiding PAS - coach	7
2. Excellent coach Basic	7
3. Excellent coach Senior p-HBO	8
4. Opleiding Excellent Teamcoach	9
Bijscholing en workshops	9
Praktische zaken	10

Over HorSense

HorSense is in 2009 als een van de eerste opleidingen in Nederland gestart met het geven van opleidingen in het coachen met behulp van paarden.

Jeannet Smulders heeft, samen met destijds oprichter Frans Jaspers en Henk van t' Net in België, het coachen met paarden als methode doorontwikkeld (Paard Als Spiegel (PAS)) en op didactische wijze een opleiding opgezet waarin coaches op een professionele manier leren werken als coach met de inzet van paarden in het coachproces.

HorSense streeft een hoge mate van kwaliteit na door gedurende de opleiding deelnemers te laten reflecteren op hun handelen en gezamenlijke intervisies te organiseren. Wij vragen ook de deelnemers een eindevaluatie in te vullen na de opleiding. De trainers/coaches zijn NOBCO geregistreerd en HorSense zelf is CRKBO geregistreerd. Ook de gastdocenten brengen elk hun eigen expertise en professionaliteit in.

Mochten er toch nog klachten ontstaan dan heeft HorSense een interne klachtenprocedure. Mocht dat niet voldoende zijn kan er gebruik gemaakt worden van een externe klachtenbehandelaar.

HorSense werkt met haar eigen paarden tijdens het leerproces. Paard is en blijft paard. Zij krijgen geen trucjes aangeleerd en leven zoveel mogelijk in hun eigen kudde met een zo vrij mogelijke in- en uitloop naar binnen of buiten. Deelnemers oefenen thuis met hun eigen paarden of paarden die hen ter beschikking staan.

HorSense als opleidingsinstituut

HorSense gaat uit van het model van reflecteren op, en bewustwording van achterliggende denkwijzen en aannames in eigen (professionele) handelen. Door de coaching krijgt de coachee in ontwikkeling een (her-) interpretatie van waar hij of zij in eigen gedrag en motivatie staat, waar hij of zij naar toe wil en hoe dat geconcretiseerd kan worden.

De inzet van het paard vormt een katalysator in dit proces. De bewustwording die plaatsvindt bij de coachee wordt onmiddellijk zichtbaar in de interactie met het paard. Het paard heeft een groot sensitief vermogen en is een sterke waarnemer. Haar intuïtieve kracht overtreft vele malen het vermogen van de mens. Het paard zet, vanuit haar oorspronkelijkheid, deze kracht om in handelen. Hierdoor vinden er processen plaats in de samenhang met de coachee die vagen om bewustwording t.a.v. de bestaande gedachten, het gevoel en een daarbij passend gedrag.

Een coach die werkt vanuit de beschreven dynamiek dient vanuit onze visie als professional zich sterk te hebben ontwikkel als facilitator van professionele en persoonlijke ontwikkeling van de mens en treedt daarnaast op als procesbegeleider van de inzet van paard als co-coach.

De opleidingen van HorSense voorziet de cursist van een professionele basis in de driehoeksverhouding COACH – COACHEE – PAARD.

De opleidingen van HorSense leidt coaches op tot professionals in het coachen van mensen in hun persoonlijke of professionele context. Hierbij is de opleidingsvisie die HorSense als opleider hanteert belangrijk:

Ontwikkelen van een professionele houding

Een professionele houding wordt vooral ontwikkeld door reflectie op eigen ervaringen. Dit uitgangspunt is richtinggevend voor de wijze waarop de opleiding is georganiseerd en de manier waarop er gewerkt en geleerd wordt. De deelnemers ervaren al doende wat het betekent om te werken en te leren in de rol van coach en daarbij het paard als co-coach te integreren in hun werkmethodiek.

Competentiegericht

De opleiding is competentiegericht. De coaches in opleiding werken in de opleiding met een competentielijst en werken aan persoonlijke leerdoelen en leerwegen. De kernthema's in de opleiding zijn gegroepeerd rond de verschillende coaching methodieken. Er wordt in de opleiding modelmatig gewerkt (teach what you preach). De opleiders gaan uit van het concept van congruent opleiden. Dit betekent dat zij in hun houding en didactisch handelen een voorbeeld zijn voor het gedrag dat de deelnemers dienen te ontwikkelen. Zij stimuleren de onderzoekende houding, de reflectie en de zelfsturing van de deelnemers.

Ervaringsgericht

Er is sprake van ervaringsgericht opleiden door samen te leren in een professionele leergroep. Er is aandacht voor het groepsproces, zodat de deelnemers met elkaar vertrouwd raken en met eigen onzekerheden en twijfels durven te komen. Als dat lukt, ontstaat een vorm van leren waarbij de deelnemers eigen vanzelfsprekendheden kunnen loslaten en nieuwe mogelijkheden in zichzelf en anderen kunnen ontdekken. Het principe van zelfsturing van deelnemers.

Reflecteren

Door in de opleiding veel te oefenen met de rol van coach, leren de deelnemers hoe het is om te reflecteren op het eigen handelen. Er worden op drie niveaus reflecties gevraagd; denken, voelen en doen. De algemene coachings- en methodische vaardigheden worden in het praktijkgedeelte met het paard uitgewerkt en toegepast. Door deze praktische toepassing en terugkoppeling leert de cursist om feedback te vragen, te geven en te ontvangen. Hierdoor ontstaat er een zeer leerrijke omgeving.

Een deel van de opleidingen bestaat uit zelfstudie. Dit vraagt van de deelnemers een bepaald niveau van zelfkennis en zelfdiscipline. Om de deelnemers hierin te kunnen begeleiden leveren de deelnemers reflectieverslagen in waarin ze op basis van bepaalde richtlijnen reflecteren op hun eigen ontwikkeling. Ze krijgen hier persoonlijke feedback op van één van de docenten. Het reflectieverslag draagt bij aan het ontwikkelen van meer zelfkennis en zelfreflectie. Dit is een belangrijke competentie voor coaches.

Kwaliteit

Alle docenten van HorSense hebben minimaal een afgeronde HBO opleiding en/of werkervaring op Hbo-niveau, waarbij kan worden opgemerkt dat het onderwijsmateriaal is ontwikkeld door didactisch opgeleide docenten. Daarnaast staan de hoofddocenten ingeschreven bij de NOBCO (Nederlands orde voor beroepscoaches).

HorSense is ook CRKBO (Centraal register voor kortdurend beroepsonderwijs) geregistreerd wat inhoudt dat de opleidingen regelmatig worden gecontroleerd en getoetst op de kwaliteit van het geboden onderwijs.

Niveau van de opleidingen

Het niveau van de opleidingen en vervolgoopleidingen is HBO denk- en werkniveau. De basisopleiding Excellent coach Basic en Excellent coach Senior zijn tezamen CPION geaccrediteerd (Centrum voor post initieel onderwijs).

Van deelnemers wordt verwacht dat ze kunnen leren en werken op Hbo-niveau. Het is nadrukkelijk de verantwoordelijkheid van de deelnemer zelf om in te schatten of hij of zij een studie op hbo-niveau aan kan. Ook behoudt HorSense het recht om een deelnemer te weigeren als hij of zij niet aantoonbaar beschikt over het juiste werk- of opleidingsniveau en verwacht wordt dat het niveau van de opleiding te hoog is.

Intakeprocedure

Er worden een aantal instroom-eisen aan deelnemers gesteld, deze gelden voor alle opleidingen, bijscholingen en vervolgoopleidingen.

Instroom-eisen:

- Deelnemer beschikt over een paard om tijdens de opleiding mee te coachen.
- Deelnemer heeft toegang tot een locatie waar tijdens de opleiding met het paard geoefend kan worden.
- Deelnemer moet kunnen werken en studeren op Hbo-niveaus.
- Deelnemer heeft minimaal 1 jaar ervaring met paarden (privé of professioneel).
- Deelnemer heeft het vermogen om te kunnen reflecteren op het denken, voelen en doen.

Deelnemers worden gewezen op de mogelijkheid om vrijstellingen aan te vragen voor bepaalde onderdelen van de opleiding indien van toepassing. Als de deelnemer hiervan gebruik wil maken dan wordt dit tijdens het intakegesprek besproken.

Didactische werkvormen, studieactiviteiten

Tijdens de opleidingen worden diverse didactische werkvormen ingezet om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de verschillende leerstijlen van de deelnemers. De onderwijsvormen die gebruikt worden zijn op te delen in verschillende onderdelen.

Theorie

De studiedag bestaat uit een dagdeel theorie en een dagdeel praktijk.

De theorie bestaat uit;

- De aangeboden syllabus en een aantal verplichte boeken
- Theorie teksten in pdf-formaat.
- Verwijzingen naar onderzoeken, artikelen en boeken voor deelnemers die extra informatie willen opzoeken.

Praktijkervaring

Het opdoen van praktijkervaring is het belangrijkste onderdeel van de opleiding. Alleen in de praktijk kunnen de deelnemers de gewenste competenties ontwikkelen.

De praktijkervaring wordt in drie vormen aangeboden:

1. Praktijkopdrachten die uitgevoerd worden met het (eigen) paard op de (eigen) locatie van de deelnemer, zoals oefensessies met (proef)cliënten. Hier worden video opnames van gemaakt waar feedback op gegeven wordt.

2. Praktijkdagen van de opleiding. Op deze dagen worden diverse vaardigheden geoefend onder begeleiding van een docent. Deelnemers oefenen vaardigheden op elkaar of op proefcliënten.
3. Intervisie dagen georganiseerd door deelnemers zelf en gewerkt wordt met ingebrachte casussen.

Uitwisseling met mede-deelnemers

In de opleidingsgroepen zitten deelnemers met een zeer diverse achtergrond in kennis en ervaring. De deelnemers kunnen daardoor veel van elkaar leren. Tijdens de opleidingen worden ze gestimuleerd om hun coaching vaardigheden op elkaar te oefenen. Hiermee worden niet alleen hun professionele vaardigheden verder ontwikkeld, ze helpen elkaar hiermee ook verder in hun persoonlijke proces wat waardevol is voor hun ontwikkeling als coach.

Het aanbod van opleidingen

HorSense biedt verschillende soorten en niveaus opleidingen aan.

1. Introductie opleiding PAS - coach

De "Introductie opleiding PAS – coach", richt zich op de theoretische basis en grondhouding van een coach die met paarden werkt in de begeleiding van mensen. Na deze introductie heb je globale kennis over hoe een coachsessie verloopt en je maakt kennis met de inzet van het paard tijdens de coaching. Ook wordt er aandacht besteed aan het p-hbo gedeelte waarin de verdieping van het coachvak aan de orde komt.

Je kunt hiermee instromen in de opleiding met een korting van €200.

Duur: 4 dagen

Kosten: €895,- incl. eten en drinken.

2. Excellent coach Basic

De opleiding Excellent Coach Basic is gericht op de ontwikkeling van jouw basisvaardigheden op het gebied van coaching (met Paard als Spiegel). De opleiding bestaat uit tien reguliere dagdelen en tien praktijkdagdelen. Tijdens de praktijkdagdelen oefen je met het coachen met behulp van Paard als Spiegel. Er zijn 2 mogelijkheden om de opleiding te kunnen volgen. Dit is afhankelijk van het aanbod: of je kunt elke maand bij een opleiding instromen, waarbij je achtereenvolgens alle modules van de opleiding volgt of er start 1 tot 2 x per jaar een opleidingsgroep met maximaal 8 deelnemers bij de Basic opleiding en maximaal 12 deelnemers bij de Senior opleiding. Elke deelnemer doorloopt/haar eigen leertraject en ontvangt begeleiding van onze trainers.

Studiebelasting is in totaal 130 uur: (opleidingsdagen + zelfstudie + oefensessies)

Duur: 10 lesdagen verspreid over 9 maanden

Kosten: €2285,- incl. eten en drinken

3. Excellent coach Senior p-HBO

Waar de opleiding Excellent coach basic zich richt op het vergroten van de coachvaardigheden en kennis en toepassing van coaching methodieken, richt de P-HBO Senior zich meer op de toepassing van het individuele coachtraject en verdieping van de coachvaardigheden in de meer complexe coach situaties. Daarnaast wordt er verdiepend aandacht besteed aan het paard en welzijn en het paard als co-coach. En last but not least; aan jou als coach! Tegen welke belemmerende overtuigingen loop je tijdens het coachen en hoe kun je hier vrij van komen?

In deze opleiding is expliciet aandacht voor het coachproces in de driehoek; coach – coachee en paard met daarbij de onderlinge afstemming/report. Hoe beïnvloeden die elkaar en waardoor? Er vindt een diepgaande zelfreflectie plaats op de eigen persoonlijke ontwikkeling. Het effect is een resultaatgerichte coach die werkt met doelen om het coachproces te kunnen monitoren.

De insteek van de opleiding is dat er een grote mate van zelfstandigheid van de deelnemer wordt verwacht en dat ervaringsgericht leren van de deelnemer voorop staat.

De deelnemer onderzoekt zelf met theoretische onderbouwing de thema's die hij/zij wil leren. Voorafgaand aan de opleiding vindt een intake plaats waarin doelen van de deelnemer helder worden gemaakt.

Verantwoordelijkheden deelnemers:

- Deelnemers zijn eigenaar van hun eigen leerproces en voor een deel voor hun eigen inhoud.
- De deelnemer maakt zelf zijn/haar keuze en tempo in de leer- ontwikkeltrajecten
- De deelnemer is daardoor zelf verantwoordelijk voor het eigen leer- ontwikkeltraject
- De deelnemer gaat een verbinding aan in het denken-voelen-doen; je ZIJN
- De deelnemer wordt gecoacht en coacht mededeelnemers
- De deelnemer werkt aan zijn/haar persoonlijke ontwikkeling als mens en als coach

Er wordt pas gestart met een groep van minimaal 4- tot een maximum van 10 deelnemers.

De opleiding bestaat uit 13 dagen waarvan 2 dagen aansluitend in een weekend plaatsvinden (zaterdag en zondag) met als doel ruim aandacht te besteden aan de introductie van de opleiding, de onderlinge kennismaking en de dynamiek van de groep. De overige dag(en)delen zullen vrij gepland worden. De laatste dag staat de meesterproef gepland t.b.v. het behalen van een p-hbo diploma. De opleiding wordt begeleid door 2 opleiders.

Studiebelasting is in totaal 150 uur (opleidingsdagen + zelfstudie + oefensessies + intervisie)

Duur: Totale opleiding (Basic en aansluitend Senior) 23 lesdagen verspreid over 18 maanden
Kosten: €4200,- incl. eten en drinken

Als men eerst Excellent coach Basic volgt en na verloop van tijd Excellent coach Senior volgt, zijn de kosten voor het apart volgen van de Excellent coach Senior opleiding €2550,-.

4. Opleiding Excellent Teamcoach

Werk je als coach en wil je als teamcoach aan de slag? Ben je leidinggevende en of teamcoach van meerdere teams? Heb je een rol om samenwerking in (sociale-wijk) teams te organiseren, faciliteren en stimuleren? Wil je je kennis, houding en praktische vaardigheden op dit terrein ontwikkelen én het paard als krachtige co-coach inzetten?

Tijdens de opleiding Excellent Teamcoach ga jij met deze thema's aan de slag. Hiervoor gebruiken we uitdagende en concrete werkvormen, met en zonder paard. Zoals systemische opstellingen in het klein en in het groot. Dit helpt je om het systeem te ervaren in zijn vraag en gedrag snel zichtbaar te maken. Je leert verschillende coachtools om direct in de praktijk in te zetten en je leert wat de begeleiding van een team van jou als teamcoach wordt verwacht. Je bewerkt casuïstiek uit je eigen begeleidingspraktijk en reflecteert op je professioneel handelen door middel van intervisie. We werken veel met eigen casuïstiek van cursisten.

Andere onderwerpen die in de opleiding aan bod komen zijn:

- Systemisch coachen, organisatiesensitief en resultaatgericht
- Fases van teamontwikkeling en modellen voor teambuilding
- Coachen naar zelfsturend vermogen van een team
- Omgaan met weerstanden in een team

Duur: 3 lesdagen verspreid over 3 maanden

Kosten: 685,- incl. eten en drinken

Bijscholing en workshops

Als je werkzaam bent als coach, al dan niet met paard, ben je het liefst praktisch bezig. Om die 'vlieguren' te ondersteunen, biedt HorSense bijscholingen aan voor jouw professionele ontwikkeling zodat jij je coachpraktijk met vertrouwen voorzet!

HorSense ondersteunt bij:

- Je kennis ontwikkeling: je doet specialistische kennis op zodat je op meerdere gebieden kunt coachen.
- Je kwaliteit: je bent op de hoogste van de laatste ontwikkelingen op het gebied van coaching en zet deze in, in je coachpraktijk.
- Je verbinding met andere HorSenseers: je verbindt jezelf met andere HorSense deelnemers en deelt op een veilige en doeltreffende manier ervaring en kennis.

Kijk op onze website voor de steeds wisselende en actuele bijscholingen: [HorSense agenda](#)

Praktische zaken

Afwezigheid

Ben je afwezig tijdens één van de opleidingsdagen? Meld dit dan telefonisch aan één van de opleiders, zodat je een afspraak kunt maken hoe en wanneer je de gemiste opleidingsdag inhaalt.

De gemiste dagen zijn in te halen door je te laten informeren door medestudenten of door een individuele sessie met een van de opleiders. De kosten daarvoor zijn €95,-.

Afspraak maken

Mocht je een vraag hebben, meer informatie willen aanvragen of willen reageren, stuur dan een emailbericht naar info@horsense.nl. Wij nemen dan zo snel mogelijk contact met je op.

Je kunt ook telefonisch contact opnemen.

Contactgegevens:

HorSense

Jeannet Smulders

Nijhofweg 1

7478 PX Diepenheim

www.horsense.nl

info@horsense.nl

06-21967922